

LÄNSSTYRELSENGöteborgs och Bohus län
Planeringsavdelningen

Länsantikvarien

BESLUT

1

1987-12-07

11.392-118-84

Byggnadsminnesförklaring av Härnässets Folkets Hus, Svee 1:10, Bro socken, Lysekils kommun

Härnässets Folkets Hus-förening u.p.a har i skrivelse som inkom till länsstyrelsen den 16 januari 1984, ansökt om byggnadsminnesförklaring av rubricerad byggnad.

Bohusläns museum anser att byggnaden är ett välbevarat exempel på folkets hus-lokaler med rötter i den bohuslänska stenindustrin och tillstyrker byggnadsminnesförklaring. Byggnadsnämnden är likaså positiv till en byggnadsminnesförklaring. Riksantikvarieämbetet anför att man inte har någon för hela landet täckande inventering av folkets hus-lokaler och att man därför har svårt att avgöra om byggnaden uppfyller byggnadsminneslagens krav på att vara "synnerligen märklig". Med hänsyn till Bohusläns museums uppgifter om byggnadens betydelse för länet tillstyrker dock ämbetet byggnadsminnesförklaring.

Ni har i augusti 1987 godkänt de föreslagna skyddsföreskrifterna.

Länsstyrelsen får anföra följande.

Beslut om att uppföra Härnässets folkets hus fattades 1902 av avdelning nr 14 av Svenska stenindustriarbetarförbundet på Härnässet. Först år 1906 fick man arrendera en tomt i Svee på 40 år och kunde då påbörja arbetena. I juli 1907 invigdes byggnaden som då utgjordes av en envånings träbyggnad med vind. Byggnaden innehöll förutom den stora samlingslokalen en liten sal för mindre sammankomster samt kök. Verksamheten var livlig och redan 1913 beslöt man att göra en tillbyggnad. Denna kom dock inte till utförande förrän 1929, sannolikt på grund av första världskrigets utbrott, då byggnaden fick det utseende som den till största delen bibehållit till idag.

Ritningar till ombyggnaden av Härnässets folkets hus utfördes av Folke Lundqvist. Huset är byggt i vinkel med den stora samlingslokalen mot norr i den längre axeln och kök, mindre samlingsrum och vaktmästarbostad i den kortare sydliga delen. Vaktmästarbostad och bibliotek inreddes i övervåningen medan den stora samlingslokalen har full höjd genom bägge våningarna. I den nordligaste delen av denna byggdes en scen och den andra delen en läktare som nås via övervåningen.

Byggnaden är klädd med gul locklistpanel och taket täckt med tegel. Den har stora spröjsade treluftsfönster med vita omfattningar. Grunden är av huggen granit, ett arbete som utfördes av medlemmarna i avdelningen.

Postadress
403 40 GÖTEBORG

Gatuadress
5 Hemngatan 3

Telefon
031-60 50 00

Postgata
3 51 84-1

Interiört är byggnaden enkel med pärlspont i väggar och tak. Läktarbarriären dekorerades 1936 av målarmästare Ragnar Ljungqvist med sju stycken målningar med motiv från bohuslänskt landskap och arbetsliv. Över scenen finns en målad devis, "HÄLLEN TILLSAMMANS OCH VI SKOLA SEGRA".

Byggnaden har knappast genomgått några förändringar sedan ombyggnaden 1929. Restaureringsarbeten har påbörjats under senare år, bl a med bidrag från riksantikvarieämbetet.

Enligt länsstyrelsens uppfattning är Härnässets Folkets Hus ett mycket välbevarat exempel på en tidig folkrörelselokal i länet. Den har ett mycket stort kulturhistoriskt värde både som byggnad och som centralpunkt i en numer nästan försvunnen stenindustri som under det tidiga 1900-talet haft en dominerande roll i området. Den uppfyller kraven på byggnadsminnesförklaring enligt byggnadsminneslagen. Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § byggnadsminneslagen (1960:690) Härnässets Folkets Hus för byggnadsminne.

Länsstyrelsen beslutar enligt 2 § samma lag om följande skyddsföreskrifter.

1. Byggnaden får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. I byggnadens inre får inte göras ingrepp i stomme eller ändring av rumsindelning samt fast inredning.
3. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
4. Det område kring byggnaden som på bilagda karta avgränsats med röd linje skall hållas i sådant skick, att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas.

Länsstyrelsen lämnar råd ifråga om underhållet av byggnaden och värden av det kringliggande området.

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter finnes nödvändig för att byggnaden skall vara till nytta eller om sådan ändring eljest kan anses påkallad av särskilda skäl, får länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd härtill.

Enligt 14 §, tredje stycket, byggnadsminneslagen gäller detta beslut omedelbart, även om det överklagas.

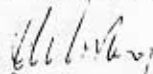
Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten inom tre veckor, se bilaga (formulär 2).

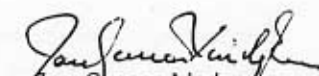
1987-12-07

11.392-118-84

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. I beslutet deltog landshövdingen Åke Norling, ledamöterna Erling Sundwall, Marie-Christine von Sydow, Inge Johansson, Johnny Andersson, Bodo Bäckmo, Majken Ericsson, Ulla Arnholm, Elving Andersson, Elof Karlsson samt tjänstgörande suppleanterna Gösta Lange, Carl-Magnus Brorström och Kurt Axelsson.

I den slutliga handläggningen deltog även länsrådet Ulf Thuresson, länsassessor Margareta Koch, biträdande länsarkitekt Harald Sterner och länsantikvarie Jan-Gunnar Lindgren, den sistnämnde föredragande.

Åke Norling

Jan-Gunnar Lindgren

Bilagor

- 1 Plan tillhörande skyddsföreskrifterna
- 2 Besvärshänvisning

Kopia till

riksantikvarieämbetet och statens historiska museer (+ bilagor + del kv)

Lysekils kommunstyrelse (+ bilaga 1)

Lysekils kommun, byggnadsnämnden (+ bilaga 1)

Lysekils kommun, kulturnämnden (+ bilaga 1)

Bohusläns museum (+ bilaga 1)

Inskrivningsmyndigheten (när beslutet vunnit laga kraft)

juridiska enheten

planenheten

länsantikvarien

akten

MW/1

